СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 200. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 13-го жовтня 1944. | No. 200. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, October 13, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ | ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ | Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 | THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA | FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ВІДБУДОВУ СИЛЬНОЇ І МИРОЛЮБНОЇ ПОЛЬЩІ ЯК ПІДСТАВИ МИРУ

ВАШИНГТОН.—На побоювання делеґації Польсько-Американського Конгресу, висловлені до президента Рузвелта, що незалежність Польщі є загрожена становищем Росії до польського уряду на вигнанню, сказав у своїй відповіди президент такі слова: „Ви і я годимося, що Польща мусить бути відбудована як велика держава. Про це нема що говорити. Одначе всі ми мусимо тямити, що ніхто тут не має докладних інформацій про все, що діється в Польщі. Навіть я, як президент Злучених Держав, хоч маю доступ до всіх інформацій, які є під рукою, не маю повного образу усіх подій… Широкий закрій справи, яку ми маємо на оці є знаменитий. Я певний, що світова опінія підтримає цю ціль, себто не лише відбудувати Польщу як сильну державу, але також як репрезентативну і миролюбну державу. Я хочу покласти натиск на цю останню. Це дуже важне, щоб нова Польща стала одною з твердинь у будові, на якій ми сподіємося збудувати постійний мир".

Конференція, на якій предложено президентови домагання польської делеґації відбулася вчасі Дня Пулаского. На чолі делеґації був Карло Розмарек, предсідник Польсько-Американського Конґресу. Домагання є за ненарушимість давних польських границь.

АМЕРИКА ПІШЛЕ ВИРЯД НА ВІДБУДОВУ ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

ВАШИНГТОН. — Рада Воєнної Продукції виявила, що дала дозвіл на виріб 9 водноелектричних турбін в Америці, щоб їх опісля вжити при відбудові Дніпрельстану на Україні. Ці машини будуть уставлені на місце тих, які советський уряд знищив, коли советські війська цофалися перед німецькими в 1941. році. Виріб та інсталяція нових машин потриває 4 роки й буде заплачений державними грішми Советів, а не на підставі Ленд-Лізу.

БІЛЬШІСТЬ ОФІЦИРІВ МАРИНАРКИ ХОЧУТЬ ОСТАТИСЯ.

ВАШИНГТОН. — Значна більшість резервових офіцирів воєнної маринарки заявили свою готовість залишитися в службі після війни. Команда маринарки надіється, що розпуск офіцирів домів буде йти дуже повільно. Цілком протилежне явище можна завважати при армії, де офіцири й вояки хочуть як найскорше вернутися домів після війни.

ВОЄННА РАДА ПРАЦІ ПРОТИ ЗЛОМАННЯ УМОВИ ПРО ПЛАТНІ.

ВАШИНГТОН. — Краєва Воєнна Рада Праці на бурдивім засіданню рішила 8 голосами проти 4 порučити президентові Рузвелтови, щоб він не зміняв так звану Малу Сталеву Формулу, якою в початках війни заключено умову між підприємцями й робітничими організаціями, що вчасі війни робітничі платні будуть стабілізовані. При голосуванню представники промислу й публіки голосували проти зміни, а представники робітничих організацій були за зміну. Зміни робітничих плат з огляду на підвищені ціни життєвих артикулів домагалися юнії, які представляють силу пітвретя міліона членів в Конгресі Промислових Організацій і 6 міліонів членів з Американської Федерації Праці. Представники робітництва видали опісля заяву з осудом рішення Воєнної Ради Праці. Тепер зміна буде залежна від становища президента.

ОПІНІЯ ҐАЗЕТЯРІВ ПРО СВОЄ ЗНАЧІННЯ.

НЮ ЙОРК. — Сатердей Рівю оф Литератюр проголосила вислід голосування переведеного між ґазетярськими кореспондентами у Вашингтоні над цим, яка газета, чиї дописи мають найбільший вплив, найбільше новинок про столицю. Виявилося, що вашингтонський кореспондент нюйорського Таймсу Артур Крок своїми писаннями має найбільший вплив у самім Вашингтоні; Дру Пірсон, що веде колюмну „Вашингтон Мері-Гов-Равнд" має найбільший вплив у краю; Тамес Л. Стовкс із синдикату Скрипс-Гаварда має марку найбільш достовірного звітника, а ґазета Шікаґо-Трибюн має найзамітніші критичні огляди з Вашингтону. У голосуванню брали участь 696 членів організації Конґрешенел Прес Ґалері.

ПОНАД 500,000 ВОЯКІВ ВЖЕ ВІДДАЛИ ГОЛОСИ.

НЮ ЙОРК. — Бюро Асошіейтед Прес виявило, що бальоти вислані воякам у воєнній службі, для віддання голосів перед осінними виборами, дійшли до рук 2,300,000 вояків, а з них вернулося вже 600,000 переголосованих.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі".

Треба створити зараз по війні від сім до десять міліонів „джабів", кажуть промисловці

НЮ ЙОРК. — Остання дискусія на тему, як знайти працю для ветеранів, що повернуть з війни, яка велася в Ню Йорк Таймс Гол, дала змогу представникам приватних бизнесів ствердити, що приватний бизнес уже взявся за те, щоб творити нові джаби. Пол Дж. Ґофмен, президент Студебейкер Корпорейшен, подав, що треба буде знайти по війні від 7 до 10 міліонів таких нових джабів для повернувших з війни вояків. За ґен. Филипа Б. Флемінґа, адміністратора Федерел Воркс Ейдженсі, говорив його заступник, Берд Снайдер, і сказав, що збоку уряду ще не багато зроблено в справі тих нових джабів, та що перехід з воєнної на мирову продукцію потриває довший час. Він теж сказав, що в спокійних часах приватний бизнес фінансує яких дві третині джабів, а публичні роботи одну третину.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ НА „ЮНАЙТЕД НЕЙШЕНС ВІКТОРІ ПЕЙДЖЕНТ" В БАЛТІМОР

БАЛТІМОР (Мериленд). — У вівторок, 10, жовтня, відбулася величава українська маніфестація, яка входила в програму Юнайтед Нейшенс Вікторі Пейджент енд Базар, що в днях від 8—12 жовтня влаштовував у Фифт Арморі Реджімент Комітет Обєднаних Держав і Національних Ґруп. Були виступи різних національних ґруп, получені з виставками народнього мистецтва і т. п. Виступи ті мали на цілі зближення отсих різних ґруп. „Український День" зачався походом української ґрупи з американськими та жовто-блакитними українськими праворами. Теж сцена, на якій були виступи, була прибрана в українські народні кольори. Перед українським виступом були ще виступи таких ґруп: китайської, норвежської та литовської, усі з промовами послів тих країв, з яких ті ґрупи походять. Українська програма зачалась відспіванням українського гимпу „Ще не вмерла Україна", під проводом п. Бойка. По вступному слові п. Йосифа Приймака, голови української ґрупи, виголосив промову англійською мовою п. Степан Шумейко, предсідник Українського Конґресового Комітету, підносячи осяги американських українців, їх допомогу воєнним змаганням, а теж і ту, яку дають українському народови в Европі в його змаганнях до волі й державної незалежности. Його начерк про Україну та українські змагання поміщено в офіційній програмі. Панна Марія Полиняк, відома співачка з Ню Йорку, відспівала при акомпаніяменті п-ни Олі Дмитрів, пісні М. Гайворонського „Як їхала з Гамерики" і „Соловейко". Потім Клюб Українських Танцюристів з Балтімор виступив з народніми танками під проводом А. Стислого, а при помочі Анни Поліщук та Івана Никули. Сольові танки виконали Анна Ракоча і Стислий та Никула. Закінчено виступ відспіванням американського гимну з п-нною Полиняк у проводі. Усі точки програми були горячо оплескувані. Багато з 10-тисячної публики оглядало теж з зацікавленням українську [illegible]авку (Українську Хату), вироби народнього мистецтва, та многі книжки про Україну, видані англійською мовою, а теж приглядались, як пишеться писанки, чи то пробували українських страв.

Чорчил і Сталін кличуть обі ґрупи поляків станути собі до очей

МОСКВА. — На конференції Чорчила й Сталіна виринає справа Польщі як одна з головних справ конференції. З Лондону прийшла вістка, що Міколайчик, премієр польського уряду на вигнанню, дістав запрошення від конференції поїхати до Москви на стрічу з представниками Польського Комітету Національного Визволення. З Міколайчиком поїхали теж професор Стан. Грабскі, президент польського сойму на вигнанню, і Тадеуш Ромер, міністер заграничних справ. Серед лондонських поляків панують сильні переконання про успіх конференції.

„МАНЧЕСТЕР ҐАРДІЕН" ПРО РОСІЙСЬКО-БРИТІЙСЬКІ НЕПОРОЗУМІННЯ

ЛОНДОН. — Відомий ліберальний щоденник „Манчестер Ґардіен" вказує на розбіжні політики Британії й Росії.

Каже „Ґадіен", що Росія й Британія не сходяться в ніякій справі, за виїмком хіба справи Тіта. Росія не має ніяких таких побоювань щодо відродженої Франції, які мають Британія й Америка. Росія вважає ґенерала Франка союзником Гітлера, підчас коли Чорчил вихвалює Франка. Росія перша признала Бадолія, підчас коли Рузвелт і Чорчил видали свою заяву про італійську політику, не питаючися Сталіна. В Греції Британія стоїть за монархію. Як червона армія добуде Будапешт, Росія предложить Мадярщині створити демократичний уряд і зробити земельну реформу, підчас коли Британія ігнорує Каролія, що все боровся за демократію Мадярщини й тепер живе в Лондоні.

Словом, між Росією й Британією існує атмосфера підозріння. „Манчестер Ґадіен" каже, що британці не повинні дуже Росії дивуватися: адже Росія не посилала армій на інвазію Британії, а Британія робила інвазію Росії 25 літ тому.

ВИТАЮТЬ ВИЗВОЛЬНИКІВ ГРЕЦІЇ. — Британські вояки, що обїзджають визволене ними грецьке місто Патрас у панцирних автомобілях, є горячо витані дітворою, як бачимо це на образку. Діти держать прапори Обєднаних Держав, а грецький напис, що його бачимо перед собою, означає „Витайте!".

ААХЕН ПІД БОМБАРДУВАННЯМ

ЛОНДОН. — Виконуючи свою загрозу містови Аахенови в своїм ультиматі, ґенерал Годжез, комендант Американської Першої Армії, почав у середу вповні бомбардування міста. Як минув реченець 24 годин, означений в ультиматі, американська артилерія дала містови ще „годину ласки", а потім засипала його градом куль з 200 гармат. Одночасно майже появилися літаки й почали скидати на місто великі бомби.

На якийсь час перед упливом речення, на багатьох домах міста появилися вивішені з вікон простирала, чим видно цивільне населення давало знак охоти здачі міста. За якийсь час потім одначе ці знаки стягнено, як американці припускають, на приказ військових офіцирів. Перед початком бомбардування й опісля сотки цивільних людей і вояків пробували вирватися з бомбардованого міста.

Німецькі війська пішли обложеному містови з відсічю з північного сходу, але американські війська ці спроби відбили. Німці післали там цілу повзову дивізію, видно з приказом пробити дорогу для відвороту, але цю колюмну скоро розбито. Американці стягають під Аахен ще більші сили.

Жінки й діти, що добулися з Аахену вже по початку бомбардування, оповідали американським воякам, що цивільне населення хотіло здати місто американцям, але Ґестапо приказало держати місто за всяку ціну.

Гарматні кулі почали падати наперед на західні частини міста, а потім щораз далі на схід. За останніми вістками катедра, що стоїть у середині міста та є важною історичною памяткою, ще стоїть неушкоджена.

КАНАДІЙЦІ ВІДТЯЛИ ВОРОГА ПІД АНТВЕРПЕНОМ

ЛОНДОН. — Канадійські війська під маршалом Монтґомером повели завзяті бої за зліквідування німецьких військ у Зіляндії й на північ від Каналу Леопольда та очищення дороги до Антверпена.

Шийку, що лучить Південний Бевелянд з Велхереном, перерізано й дорогу затоплено через що ворог на долішнім бігу ріки Шелди відрізаний від решти своїх військ.

БОЛОТА ЗДЕРЖУЮТЬ АЛІЯНТСЬКИЙ НАСТУП В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Американські війська ще далі бються на полудне від міста Больонії. Глибокі болота від осінніх дощів здержують взагалі аліянтську офензиву на всій лінії. Німецьке радіо приписує це успіхам німецької протиофензиви.

Тільки на східному відтинку фронту, британські й гіндуські війська, не дивлячися на уливні дощі, добилися на верх ґірського хребта під Монтеґальо по Фарнето.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗІЗОЛЮВАЛА МЕМЕЛЬ.

ЛОНДОН. — Червона армія добилася до границі Східної Прусії на захід від литовського міста Кавнасу й зізолювала зовсім балтійський порт Мемель, що його Гітлер відобрав у 1939. році від Литви. Тепер уже й берлінське радіо признає, що боротьба за Східну Прусію йде в повнім розгоні.

Великі поступи поробила червона армія теж на Мадярщині, де вона дійшла вже до міста Кешкемета, 42 милі на південний схід від Будапешту, та переправилася через ріку Тису, останню водну перешкоду перед мадярською столицею. Червона армія заняла теж Сеґед, друге щодо величини місто Мадярщини, та столицю Семиґороду Клуж.

Німецький комунікат згадує про бій між німцями й москалями в центральних Карпатах.

БОЛҐАРІЯ ПРИНЯЛА УМОВИНИ ЗДАЧІ.

ЛОНДОН. — Московське радіо заявило, що Болґарія приняла тимчасові умовини здачі, подані їй Америкою, Британією й Совєтським Союзом. Вона обовязується вивести до 15 днів усі болґарські війська й урядовців з грецьких і сербських округів.

Англійські часописи подають, що між справами, які мають бути порушені на конференції Чорчила й Сталіна, є справа розмежування впливів Британії й Росії на Балкані.

ПОРТУҐАЛІЯ ОБІЦЮЄ НЕ ДАВАТИ ПРИЮТУ ВОЄННИМ ЗЛОЧИНЦЯМ.

ЛОНДОН. — Міністер Ричард Ло заявив у британськім парляменті, що портуґальський уряд запевнив Британію, що Портуґалія не дасть азилю воєнним злочинцям.

Таку заяву зложили досі вже теж Еспанія, Арґентина, Швеція, Туреччина й Швайцарія. Не зложила її одна Ірляндія.

БРИТІЙЦІ В АЛЬБАНІЇ.

РИМ. — Британські війська заняли Саренде, четвертий щодо величини порт Альбанії.

З Греції втікає тепер пять німецьких дивізій, що разом має коло 50,000 вояків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною)		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Довершім усі славне діло

Заклик до відділів Українського Народного Союзу, розісланий у вересні головним екзекутивним комітетом, пригадав членам, що до закінчення ювилейної кампанії для приєднування нових членів остається всего три місяці часу.

Що цей заклик був начасі, покажуть різні відгуки від відділів У. Н. Союзу. Наприклад Микола Давискиба, головний радний і секретар від. 238. у Бостоні, пише:

„У залученні посилаю дві дитячі аплікації в члени У. Н. Союзу. Досі ми приєднали до відділу 28 нових членів, а з цими двома аплікаціями буде разом 30. У такий спосіб ми виповнили цю квоту, яка була нам призначена Екзекутивою Союзу з нагоди ювилейного року нашої організації. Бо наша квота виносила 30 й стільки ми приєднали. Та це не значить, що на тім уже кінець. Ні! Ми не спочинемо, доки не приєднаємо до кінця року ще принаймні кількадесять нових членів".

Теодор Барсук, секретар від. 103 в Мілвокі, Висконсин, пише в подібнім тоні:

„Хоча наш відділ виповнив і перевиповнив назначену нам Екзекутивою Союзу квоту щодо числа нових членів, то одначе, отримавши тепер відозву від головної канцелярії зо закликом, щоб у наступних 3 місяцях придбати для Союзу як найбільше нових членів, ми урядники й члени відділу 103. будемо старатися, аби на закінчення ювилейної кампанії з нагоди 50-ліття У. Н. Союзу, дати нашій організації ще як найбільше нових членів до кінця року".

Такий відгук находить відозва екзекутивного комітету У. Н. Союзу серед тих відділів, що вже довершили свою наложену на них квоту нових членів. Це з їх боку є дуже похвальна робота. І тепер треба ще лиш побажати собі, аби за їх прикладом пішли ті відділи, що своєї квоти, встановленої на них знагоди ювилею, не виконали. За провідну ідею цеї ювилейної кампанії обрано засаду солідарности й колективности. За найважніше признано те, аби кожний відділ організації причинився хочби невеликою квотою нових членів до розбудови організації. Це був би найкращий доказ, що ціла організація в усіх своїх місцевих клітинах, є живучим організмом.

До закінчення цеї кампанії остається ще півтретя місяця часу. Не великий це час для людей повільної акції, але для людей, які мають добру волю й сильне бажання, це досить часу, аби зробити поважне діло. Відділи, що осталися позаду зо своїми квотами, можуть за цей час, доповнити квоту, аби зо закінченням ювилейної кампанії в У. Н. Союзі не було ні одного відділу, який не причинився би своєю роботою до пошанування півсотлітньої праці інших людей.

Передвиборчий комуністичний гумбуг

Незабаром будемо виконувати найважніше наше право; те, що є нашим горожанським привилеєм, а заразом і обовязком. Будемо вибирати президента нашої держави.

Будемо вибирати його вільними голосами, без усякого страху і примусу, так, як повинно бути в демократії, а не в якійсь диктатурі. Будемо голосувати згідно з нашими переконаннями і з нашим сумлінням.

Ось те голосовання, коли іде про американських українців, не буде сто-процентово за одним чи другим кандидатом, бо американські українці будуть голосувати в такий самий спосіб як й інші американці: одні за демократичним кандидатом, а другі за републиканським. Можливо, що один з тих кандидатів дістане навіть велику більшість американсько-українських голосів. І щоб так сталось, вільно кожному з нас у тому напрямі працювати і переконувати своїх співгромадян, що саме його кандидат найкращий, а навіть одиноко добрий, та що тільки на нього треба голосувати, якщо бажаємо добра нашому краєви.

Тільки на одно треба вважати: Треба усе це робити з переконання! З відчуття, що це американський обовязок так наказує робити; що добро Америки рішає, чи ми є за тим, чи за другим кандидатом.

Тяжко нераз ввійти в душу людини і пізнати, які мотиви заважують, що вона так поступає, а не інакше. Часом і сама людина не здає собі добре справи, чому так робить. І так буває теж і з голосованням. Чи це добре, чи зле, але воно так буває. Та є знов такі люди, яких мотиви і цили добре пізнати. Є між ними добрі й чесні люди. Але є і такі, що не діють з свого розуму і переконання, а з приказу других, або що важніше — з інтересу других.

Тими останіми є саме комуністи. Вони навіть не могли би бути комуністами, якби інакше поступали! Ось ту правду повинні найкраще знати і розуміти американські українці, бож знають добре, як поступали і поступають українські комуністи у відношенню до України і українського народу. У всьому, як знаємо, вони послушні Москві й Сталінови. У всьому рішає не інтерес України і українського народу, а інтерес московсько-червоної імперіялістичної політики. Отже точнісенько в такий самий спосіб відносяться американські комуністи теж і до Америки. Можливо, що вони не є аж такі вірні Москві як комуністи в Україні, але назагал і вони руководяться у своїх політичних потягненнях тим, що виходить з Москви, а не з Вашинґтону. Ось тому в очах американців вони властиво не помагають своїм голосом ніякому кандидатови на президента, а тільки хіба йому ще школять, як за ним заявляються.

Як бачимо, то комуністи чогось вчіпилися президента Рузвелта і розводять за ним шалену агітацію. Дійшло аж до того, що аже сам президент Рузвелт просто вирікся цеї агітації, а це було потрібне просто для американського престіжу! Бо як можна комусь приймати холоднокровно отой большевицький передвиборчий гумбуг! Як можна припустити, щоб комуністи бажали собі по щирости, щоб американська земля була правлена не ким іншим як Бравдером і йому подібними, що є слугами Москви!

На отсей комуністичний передвиборчий гумбуг звертають увагу многі американські ґазети, як от Ню Йорк Таймс з 7. жовтня. Большевикам не залежить по правді ні на Рузвелтови, ні на Дюйому. Вони знають Бравдера. І слухають — Москви. У них Рузвелт був в 1940 році „диктатором" і „узурпатором" і „гнобителем робітників", а нині є чим іншим. Дюї є нині „гітлерівцем" чи ще чимсь, а завтра може бути „незаступною людиною". Усе є залежне від того, як їм скаже „бос" на ті справи глядіти і як аґітувати. А цей бос цілком певно не руководиться американськими інтересами, а тільки тим, що в даному моменті є на його думку йому [illegible] корисне. А коли іде про наших кандидатів на президента, то він цілком певно однаково ненавидить як одного так і другого кандидата, бо вони обидва представляють цілком інший світ від того, який визнає червона Москва. Наші кандидати різнять між собою у поглядах на деякі американські й міжнародні проблеми, і це є те, що в нас заважує, за котрим з них голосувати. Та в комуністів заважує, що каже Москва.

Ось так треба глядіти на комуністичну участь в наших виборах. Зате ми повинні поводитись інакше від комуністів. Ми маємо виходити з американського становища. Нашим „босом" має бути американська земля, на якій живемо, якої горожанами ми є, якої боронять наші діти на фронтах, та якої доля буде долею нас і наших дітей та їхніх нащадків. А це американське становище, якщо воно правдиве, не заведе в ніяку неволю не тільки американський нарід, але й ніякий інший. Американське становище, накаже нам думати, що маємо вибрати такого „боса", що його прийдеться нам слухати, а не того з Москви. Американське становище, скаже теж ту правду комуністам, щоб вони таки більше бідкались за свободу в Совєтах, ніж за американську свободу, яку вони послідовно підтинають, а не зміцнюють. А далі скаже їм ще й те, що без комуністичної баламути американський загал спокійніше, скорше й розумніше розвяже теж і ту справу, хто має бути президентом.

Щоби поучувати когось, що є добре для Америки, треба навчитись спершу бути льояльним для Америки. А як хто хоче заважувати на тому, хто має сидіти в Білім Домі, то треба йому навчитись дбати у першу чергу за Білий Дім у Вашинґтоні, а не за Кремль у Москві, як це є з комуністами.

Микола Чубатий.

Конференція американських та канадійських українців

В днях 23 та 24 вересня відбулася конференція умандатованих представників українців Злучених Держав та Канади, яка своєю вагою переходить значно звичайні зїди та виростає до значіння історичної події в житті заокеанських українців, а може теж і в житті цілого українського народу. Представники Українського Конґресового Комітету в Америці та представники Комітету Канадійських Українців зійшлися перший раз в історії заокеанської еміґрації разом у хвилині, коли перемога заморських демократій — американської та канадійської — є безсумнівна, а доля українського народу в Европі прямо траґічна.

Колиб хто хотів спитати з чийого почину прийшло до тої першої конференції американських та канадійських українців, то прийшлосяб важко сказати, бо дійсно так сталося, що така ініціятива вийшла рівночасно з обидвох сторін. Листи предсідників обох комітетів прямо розминулися. А вже це є стопроцентовим доказом, що оба представництва відчували жагучу потребу зійтися разом та у ці переломні історичні дні нарадитися над спільними справами.

У цілому житті українських збірнот Америки й Канади є дві справи, що є завжди предметом їх громадських заінтересувань. Одною справою є ретельне виповнення своїх обовязків супроти заморських батьківщин — Америки, зглядно Канади, а другою є доля українського народу в Европі. Та в часі, коли з ясними вже виднокругами перемоги Америки та Канади над своїми ворогами, воєнні обовязки американських та канадійських українців, що досі у львиній частині абсорбували їхню увагу, скоро можуть бути на покінченні, то з другого боку в цілому рості стає перед українцями Америки та Канади їх історична відповідальність зробити все, що можливе, щоб помогти українським братам в Европі.

Немає сумніву, що почуття цього другого обовязку, свідомість історичної відповідальности, були саме причиною, що в один голос та рівночасно заговорили Представники Українського Конґресового Комітету в Америці та Комітету Українців Канади про потребу гармонійного та доцільного співділання.

Поміч українському народови в Европі обидва представництва розуміли в двох площинах — в площині гуманітарній та в площині політичній. Спільна мова умандатованих представництв стала прямо конечністю ще й з тої причини, що в одній та другій площині стали на терені Америки та Канади ділати сили, що під позором помочи українському народові в Европі, стали ще тільки скріпляти та затісняти чужинецьке ярмо над Україною. Безперечно, що відповідальні представництва українців по обидвох боках американсько - канадського кордону бажалиб в першу чергу понести свою поміч на українську землю, на материк українського народу. Одначе в нинішних обставинах немає абсолютно ніякої змоги понести цю поміч так, щоб її дістали ці, кому ми хотілиб дати, бо вони тої помочі найбільше потребують. Хаотична поміч, без ніякої запоруки, що її дістати можуть ці, для яких вона призначена, наділі не є помічю тому українському народови, що його наїздники найбільше зруйнували. А далі, полишається ще й широке поле помочи десяткам тисяч украінських людей, що поневолі мусіли покинути рідний край. Це здебільша елемент активний та для життя нації дуже корисний і тому потрібний. А таких українців, розкинених по всьому світу, зокрема на захід від української землі, є десятки тисяч. Отже теж і тут є кому помагати!

Найтяжча проблема — це політична поміч українському народови. Політичне положення українського народу в Европі є нині незвичайно важке супроти великого значіння, що його добула собі Совєтська Росія в Европі. Совєтська Росія є аліянтом Америки та Англії, переможних держав з цеї світової війни. Тому й положення українського народу є поки що тим більше ускладнене. Та проте заокеанські українців обовязані вступити теж і на шлях політичної помочи українцям в Европі, хоч, як сказано, політичне положення важке.

Українці на вільній американській землі таки ще мають повну змогу вірно віддзеркалювати бажання українського народу. Тому не мають ніякого права йти на якісь торги чи щось друге. А політична поміч українському народови Европи стане дійсною помічю тільки тоді, коли заокеанські українці збережуть ненарушеними ці ідеали, якими жили та за які вмирали сотні тисяч українських людей в останніх десятках літ. В цім напрямі мусить йти всяка робота пропаґандивна; в цім напрямі мусять йти всякі заходи роблені перед урядами союзних держав. Американські та канадійські представники здавали собі справу з того важкого положення українського народу в Европі, одначе не думали спускати вниз прапора своїх батьків, дідів та прадідів.

Всеж таки, числячися з тим, що російська совєтська влада на десятки літ може придавити українське національне життя, представники заокеанських українців передумали багато способів, як требаб не тільки молодь загортати до нашого орґанізованого життя, але також помогти розвиватися українській культурі на американській землі свобідно та в дусі тисячлітної традиції українського народу в Европі. Тому культурні справи живо займали українських представників Америки та Канади, немов вичуваючи, чи не прийдеться одній із обидвох країн стати Піємонтом традиційного українства аж до часів, коли Україна стане вільною та незалежною нацією.

Нюйорська конференція показала ще й одну річ, що заокеанські українці вже солідно вросли в американський ґрунт та думають його катеґоріями. Заокеанські українці це вже не давний еміґрант, заголюканий та перестрашений самим широким американським життям. Він тепер почуваючися громадянином своєї заморської країни; знає не тільки свої обовязки супроти нової батьківщини, але також з гідністю виступає всюди, де треба, обороняючи добре імя та волю українців за океаном.

Заокеанські українці це вже нова збірнота людей українського роду, що присвоїла собі добрі прикмети свого окруження, але теж не забула про це гніздо, що її на світ привело. Тому й способи боротьби за незалежність України мусіли з конечности примінитися до нових обставин життя заокеанських українців.

Перша конференція американських та канадійських українців намітила доволі обширний засяг спільної праці, що буде мусіти бути в найкоротшім часі зреалізована. Постановлено теж це порозуміння, добуте в часі першого зїзду, утривалити та відтепер вести працю у спільному порозумінні між обидвома комітетами.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю")

64)

Та траплялося й так, — коли вищі старшини, зложивши з себе обовязки командантів, зникали, їхні частини рішали пробиватися до своїх і з ворожого оточення виходили. Один піхотний полк з ворожого перстеня вивів рядовик-однорічник, хлопчак вісімнадцятьох років; багато полків виводили поручники й хорунжі. Здоровий розум диктував дати талановитим і відважним молодикам дорогу до підвищень і нагоди свої небуденні здібности розвивати. Людина, що затримала духову рівновагу у небезпеці, зуміла в короткому часі опанувати здезорґанізоване вояцтво, здобути його послух і довіря тоді, як ґенералітет розгубився, потратив голови — мала вроджені прикмети проводиря-команданта. Тож певно зумілаб успішно командувати частиною і в менш складній ситуації. Тільки... Вкорінена в російській армії рутина, пиха військової касти диктували що інше. Полки поносили відповідальність за те, що їх команданти позахоплювали полкові прапори і з ними піддалися ворогови. Втративши прапор, полк розформовувався. Деж командантови пощастило врятувати прапор від полону, хоч би з частини не лишилося ні одного вояка — вона зформовувалася знов. За втрату прапору часом десяткувалося частину. Тож молодики, замісць нагороди, підвищення, часто діставали догану, рідше ордер і все забувалося. Про подвиги молодих талантів заборонялося писати навіть пресі, бо нуж суспільство запитає: — деж поділися патентовані герої, генерали й флігель-адютанти „свити його величности", з іконостасами хрестів і медалів та звізд на грудях? Зрадили, чи потратили голови? Підупадав би ґенеральський авторитет. Тому справжніх героїв забувалося, а замісць них з запілля насилано старезних, здимісіонованих раніше генералів і полковників, які стрілянини не терпіли. Ґенеральсько-полковницького бараxла головний штаб мав аж надто великий запас, і треба було його десь примістити...

На західньому і північно-західньому російському фронті майже без боїв залишено ворогови першоклясні фортеці — Іванґород, Новоґеорґієвськ, Ґродно, Берестя, та укріплені райони Ружано-Ломжинський, Варшавський і Ковенський. Комaндант ковенської фортеці, старезний ґенерал Григоріїв, втік у самому початку боїв за Ковно. Одержав за те півтора десятка років тюрми, відай чи не разом з воєнним міністром Сухомліновим. Берестя встояло ледви десять днів. Варшаву піддано завдяки несвоєчасному висланню відкріплень Миколою Миколаєвичем, бо його не наважилися покликати, щоб не перервати веселої забави Главноверха[6]) з евакуованими артистками варшавських театрів. Довшу, близько піврічну облогу видержав тільки Осовець; фортеця піддалася тоді, як лінія фронту відкотилася на пару соток верств вглиб Росії.

До кінця червня тільки маленький скравок Галичини й Буковини зістався у владі російських військ. Ставка главковерха з Баранович переїхала до Могилева на Дніпрі; штаби фронтів опинилися ще далі на схід, аж по устійненні фронту мусіли вертатися — північно-західнього у Псков, західнього у Минськ і південно-західнього у Бердичів. Вилазити з ваґонів штаби не наважувалися. Під осінь лінія фронту тяглася від Риґи по західній Двині майже до Двинська; між Двинськом і вжереами на Молодечно, Барановичі, Пинськ по р. Стирі на Чарторійськ, назахід від Рівна і через Збруч на Тернопіль до Хотина. Але й після устійнення фронту корпус німецької кінноти прорвався був у запілля західнього фронту аж до Полоцька. В Барановичах трохи не попав у російський полон командант польських леґіонів, бриґадир Пілсудскі, пізніший начальник польської держави. Врятував його місцевий рабін, вбравши в ритуальне одіння кантора синаґоґи.

Місяці серпень-вересень принесли багато змін у військових верхах. Заносилося на сепаратний мир між Росією і центральними державами. До миру простувала сильна партія цариці і Распутіна. Микола Миколаєвич задумав усунути Миколу Другого, а царем проголосити себе. Змову загодя викрито, однак нерішучий цар нікого не покарав. Всеж партія цариці на час мусіла притихнути. Переведено зміни у штабах і воєнному міністерстві. Микола Миколаєвич пішов на кавказький фронт заступити ґенерала Юденіча, попереднього головнокомандуючого, а верховним головнокомандуючим став цар. Його начальником штабу призначено ґенерала Мих. Олексіїва,[6a]) що від березня командував північно-західним фронтом, замісць ґенерала Жилинського. Попередний начальник штабу, двірський ґенерал Янушкевич пішов вниз — на армію, а далі і на корпус, але й корпус свій згубив увесь у бою під Червищами на стоході, півтора року пізніше. Командуючим північно-західним фронтом став старий ґенерал кінноти фон Плеве, що й пробув на тому становищі до часу своєї передсмертної слабости у лютому 1916. року. Воєнним міністром призначено ґенерала Шуваєва, головного інтенданта, людину, як і Олексіїв, талановиту, просту і наскрізь чесну.

(Дальше буде).

[6]) Главноверх — скорочене — верховний головнокомандуючий.

[6a]) З початку війни ґен. Олексіїв займав становище начальника штабу південно-західнього фронту.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ЗАКУПНА І ПОШИРЮВАННЯ КНИЖОК І ВИДАВНИЦТВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ПРО УКРАЇНУ ТА УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД

Українство в лондонській книжці сперед 200 літ

Для знавців українського питання не буде новістю перечитати ближчі дані про книжку "The History of the Growth and Decay of the Othman Empire", написану початково в латинській мові молдавським князем Дмитром Кантеміром, перекладену з рукопису на англійську мову і видану в Лондоні в 1734 році. Ця книжка має стільки інтересу для українського історика, що її не можна поминути при устійнюванню дат та історичних випадків, записаних в українських історичних джерелах. Але, коли пересічний свідомий українець вчитується в історію України і розбирає відношення України до Туреччини, то він теж буде цікавий довідатися, як представляється Україна в турецькій історії. Це, так би сказати, бажання знати думку колишніх ворогів України про своїх противників - українців. Одначе не все Україна жила на ворожій стопі з Туреччиною, тому й мирні, а то й приязні часи в життю обох народів викликують заінтересування українця. А відповідних насвітлень в історії князя Кантеміра повно. Книжка, попри свою назву „Історія Отоманського Царства" є поправді частиною історією України. При нагоді ми постараємося переповісти дещо точніше про записки князя Кантеміра в українській справі.

Сьогодні обмежимося до згадки про цю книжку з іншого боку. Це не книжка, а справжня книга, розмірів таких, як Служебник в українських церквах, в дорогій шкіряній оправі, обіймає 460 сторінок друку, на гарнім й трівкім папері. Крім самого тексту є ще 15 сторін вступних завваг, написаних перекладчиком (його повне імя N. Tindal, M. A. Vicaz of Great Waltham in Essex). У вступі, між ін. подані вказівки, як вимовляти деякі турецькі слова й букви і як рахувати літа в порівнанню з христіянською ерою. Понад те поміщені портрети турецьких імператорів - султанів. Окремо вміщений давній плян міста Константинополя (Царгороду) а на ньому нарисована палата князя Кантеміра. Перед 2. частиною історії поміщений маєстатичний портрет із інтересним підписом: Demetrius Cantemir. S. Rossiaci Imperii et Moldaviae Princeps. Petri M. Russorum Imperatoris Senator, et ab intimis Consiliis.

Тобто: „Димитрій Кантемір, князь св. Росіяцької Імперії й Молдавії, сенатор і тайний радник імператора росіян Петра Великого".

На 6 сторінках є поданий життєпис Кантеміра. З нього довідуємося, що він в р. 1684. був висланий своїм батьком в Туреччину як закладник і перебув там до р. 1691., проживаючи в Царгороді. Повернувши до свого краю, він мав нагоду брати участь у тогочасних політичних перемінах, між ін. станув по стороні Петра Великого в часах Мазепи і за це дістав після битви під Полтавою в 1709 р. великі посілости в Харківщині, на Україні. Нішо отже дивного, що по таких переживаннях Кантемір міг справді написати історію Туреччини у звязку з історією України, коли загалом був хотів спробувати своїх сил як історик.

Кантемір знав різні мови, а це: турецьку, перську, арабську, новітню грецьку, італійську, латинську, і старинну грецьку, молдавську, українську, російську, церковно-словянську і французьку, тому міг користати із всіляких джерел при писанню своеї історії. Він був членом Академії в Берліні, а коли перебував у Німеччині, дістав від цісаря титул Князя Римської Імперії. Як автор він написав 10 книжок на різнородні теми, між ін. книжку про „Турецькі Музичні Мельодії".

Для нашого покоління інтересне довідатися, яким способом вийшла його книжка в англійськім перекладі в Лондоні і хто то мав інтерес дати на наклад. У вступнім слові є згадка, що латинський рукопис книжки передав перекладчикови син автора, князь Антіох Кантемір, дипльоматичний посол російської цариці до тодішнього англійського короля Юрія. Цей факт мав мабуть вплив на це, що книжку видали заходом двірських англійських кол. На це вказує ліста передплатників на книжку, ще заки вона вийшла друком; а між передплатниками стрічаємо такі імена: „Її королівська Величність Королева" і „Його Королівська Високість Князь Валії" (наступник англійського престолу). Попри них вичислені імена 181 найвизначніших людей, як міністрів, лордів, деяких чужинних послів, доставців двору, військових, духовників, купців і загалом всякої знати, яка проживала в тому часі в Англії.

Треба окремих студій тодішних відносин в Англії, щоб довідатися, що спонукало отих достойників помогти видати книжку про історію Туреччини, а посередно теж і частинну історію України, написану людиною, зовсім для Англії чужою. Одначе для теперішних поколінь, що інтересуються книжковим рухом є в тому наука. Не було одного накладчика книжки, то зложилися на це 183 особи, дали підтримку у формі передплати і таки книжка вийшла. Оскільки вона причинилася до поширення інтересу англійського світу до України й козаків, які в тих часах були наче сторожем Европи перед монгольською інвазією, це справа здогаду, або спеціяльних студій. Та з цього добрий показчик для американських українців, як можна в таких справах поступати, а в нас говориться тепер багато про потребу видавництва українських книжок в англійській мові.

С.

ФРАНКО ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД ФРАНЦІЇ СПІВПРАЦІ ПРОТИ ПАРТИЗАНІВ.

МАДРИД. — Еспанія подала Франції пропозицію віддати їй до розпорядимости всі приспосіблення для приборкання еспанських републиканських партизанів, що з Франції роблять рейди на еспанську територію. Каже Еспанія, що еспанські „макі" колись воювали з французькими проти німецьких військ, а від прогнання німців тероризують південну Францію.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РАДІСНА НЕСПОДІВАНКА: НОВА ЮВИЛЕЙНА КНИГА У. Н. СОЮЗУ.

Субота дня 7. жовтня. Входить поштар і передає мені „велику книгу". Дійсно велику. Це Ювилейний Альманах У. Н. Союзу, виданий знагоди Золотого Ювилею. Не беруся писати ні про артистичний вигляд, ні про весь зміст як якийсь знавець. Навіть не було ще часу усе якслід поперечитувати, а прочитане передумати. Але з того, що я побачила і вже прочитала, бачу, що книга приманчива під кожним оглядом. А заставляє мене вже тепер написати про цю книгу ось що:

Переглядаючи пильно сторону за стороною і читаючи різні наголовки і підназоловки, вказуючі на те, що пишеться у статтях, я дійшла ось так до статті українського бизнесмена Платона Стасюка п. н. „Двадцять пять років у бизнесі". А я теж у бизнесі. Уже сім років. І вже це мене зацікавило. А крім того я ще ніколи ніде не стрічала, щоб наші бизнесмени щось писали про своє життя і свої переживання у бизнесі. Тому і не диво, що я як тільки перекарткувала цей Альманах, так зараз взялася до читання статті п. Стасюка. І скажу, що прочитала її з великим зацікавленням і захопленням. Та ще додам, що в многих випадках пригоди п. Стасюка у бизнесі є цілком подібні до моїх. А яке мудре його закінчення! І яке щире, правдиве і характерне оте: „Без огляду на те, чим хто є, і як йому поводиться, чи він має менший, чи більший успіх, то таки найкраще жити — з своїми людьми. А хто пошанує свій нарід, того пошанує і другий". Яке просте, а таке благородне та ідейне отсе закінчення!

Так, стаття п. Стасюка дуже корисна для нас усіх. Вона дуже повчаюча для наших бизнесменів. І кожний з них повинен її прочитати, а багато з неї скористає. Мені доводилось знати багато українських бизнесменів, та я ще не чула ні від одного, щоби був задоволений з українських покупців... Майже кожний з них нарікає, що українці недобрі, невдячні, заздрісні, та що до своїх не ідуть купувати і своїх у бизнесі не попирають. А як мало є між ними таких, щоб поставилиб питання до себе і спитали: А який я син, чи дочка, свого народу? А як я попираю народні потреби? А який я даю приклад, підпираючи рідну пресу чи книжку? Чи те, що я назву себе українцем, уже вистарчає, щоб українці в мене купували, мене в бизнесі попирали?

На те все є чесна відповідь у статті нашого бизнесмена і громадянина Платона Стасюка у щойно появившімся Ювилейнім Альманаху У. Н. Союзу, в ось тій прекрасній книжці, що мені стільки радости зробила, що я мушу таки зараз поділитись своїми враженнями з ширшим загалом.

Анастазія Г. Біловус,
Дітройт, Міш.

Союз Українських Канадійських Вояків в Лондоні

Для інформації українського загалу в Канаді подаємо виказ посилок, які вислали українські організації й одиниці до Канґини СУКВ і які отримано в місяцю липні ц. р.

Клюб ім. Лесі Українки, відділ С.У.К., Виніпеґ, Ман., 4 пак., папіросів.
Пані В. І. Базюк, Едмонтон, Алта., 1 пак. поживи.
Клюб Укр. Молодих Жінок, вВиніпеґ, Ман., 1 пожива, 1 папіросів.
Укр. Тов. „Взаїмна Поміч", Едмонтон, Алта., 2 книжок.
Пані Д. А. Андрушко, Сеньків, Ман., 3 пожива.
Іван Кіпчук, Борквей, Саск., 1 пожива.
Союз Українок Канади, Виніпеґ, Ман., 2 поживи.
Капт. С. В. Савчук, Виніпеґ, Ман., 1 папіросів.
Тов. Укр. Воєнних Ветеранів, Ст. Катерінс, Онт., 4 пожива.
Комітет Українців Канади, Виніпеґ, Ман., 2 книжок.
Пані К. Випрук, Монтреал, Квебек, 1 пожива.
Тов. Укр. Воєнні Ветерани, Торонто, Онт., 1 папіросів.
Пані К. Кубин, Ґвелф, Онт., 1 папіросів.
Панна Доротея Керелюк, Монтреал, Квебек, 1 пожива.
Панна Ольга Янда, Едмонтон, Алта., 1 пожива.
Пані К. Василів, Монтреал, 1 пожива.

Копію цего звіту Канцелярія КУК отримала просто від голови СУКВ з Франції, до до котрого деякі пакунки були переадресовані в Лондоні, й тому, можливо, тут будуть деякі повторення. На будуче просимо всі посилки адресувати так:

UKRAINIAN CANADIAN SERVICEMEN'S ASS'N
218 Sussex Gardens,
Paddington, London W. 2.,
ENGLAND.

Канцелярія К. У. К.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Що писала "Свобода" тому 40 років?

6. жовтня 1904.

ПРЕЗ. Т. РУЗВЕЛТ ДЛЯ ПОКІНЧЕННЯ РОСІЙСЬКО-ЯПОНСЬКОЇ ВІЙНИ.

Президент Теодор Рузвелт зробив европейським державам пропозицію, щоб цього року, коли ведеться російсько-японська війна, скликати знову мирову конференцію до Гаґи, де може вдалосьби закінчити війну. Росія на це відповіла, що не годиться на такий крок, коли ще ведеться війна. Деякі американські часописи приняли цю пропозицію іронічно, кажучи, що Рузвелт робить це для реклями, бо вибори на президента за плечами."

ДРІБНІ ВІСТИ.

У Кіцмані на Буковині відкрили українську державну гімназію. До першої кляси вписалося 103 учнів, між ними 86 українців, 11 німців, 4 поляки й 2 чехи.

На всесвітній виставі у Сан Луіс були виставлені різні образи на галерії образів. Були там і портрети царя Миколи II. Тими днями якісь невислїджені нсотники посмарували й понищили ці портрети. — У Мекісракс, в Пенсилвенії, відкрили українську читальню „Просвіти" і запренумерували такі газети: „Діло", „Поступ", „Гайдамаки", „Зоря", „Комар", „Новий Громадський Голос" і „Слово". — В Едмонтоні, в провінції Алберта, основано перше українське робітниче товариство в Канаді під назвою „Рівність". До уряду ввійшли: Яків Макогін, як предс., В. Семака, заст., Д. Солянич, кас., Г. Лазорук, заст., Т. Орленко, секр. — У Форд Сіті, в Пенсилвенії, жінка українця Михайла Станича породила трійнята, а це дві дівчинки й одного хлопчика. Діти й мати здорові.

ВСЕСЛОВЯНСЬКИЙ ЗЇЗД В САН ЛУІС.

З нагоди світової вистави в Сан Луіс відбувся тут всесловянський зїзд. Тривав 4 дні, починаючи від 20. вересня. Перед у ньому вели чехи й словаки. Архиєпископ із Сан Луіс Дж. Дж. Ґленон дуже прихильно поставився до конгресу, тому вибрано комітет, щоб його поздоровити від зібраних. До комітету вибраний 1 чеський і 1 хорватський священик і Віктор Гладик. У висліді зїзду рішено основати товариство „Всесловянська Задруга", котрого члени складалиб місячні вкладки для поширення й підтримання всесловянської ідеї в Америці. Зїзд заявився за світовий мир, ухвалено теж святкувати день св. Кирила й Методія як всесловянське свято. Накінець вислано телеграми хорватському епископови Штросмаєрови й президентови Рузвелтови. Учасників конгресу було 51.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ ВАЖНА ПОДІЯ В НАШОМУ ДЕРЖАВНОМУ ЖИТТЮ, А Є НЕЮ НАСТУПНІ ПРЕЗИДІЯЛЬНІ ВИБОРИ, В ЯКИХ УСІ МИ, ЩО МАЄМО ГОРОЖАНСТВО, МАЄМО ВЗЯТИ ОБОВЯЗКОВО УЧАСТЬ. ТА ЩОБ МИ МОГЛИ ГОЛОСУВАТИ, МУСИМО ПЕРЕДЕ ЗАРЕЄСТРУВАТИСЬ. ТОМУ ПОДБАЙМО ЗАРАЗ, ТАКИ ЩЕ СЬОГОДНЯ, ЩОБИ ЗАРЕЄСТРУВАТИСЬ У ПРИПИСАНІМ ДЛЯ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧИНЦІ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, буде мати місячні збори в неділю, 15. жовтня, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Параня Різун, скарб.; Катерина Габрівська, ф. секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8., повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 15-го жовтня, в годині 2. попол., в гали У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон Стр. На порядку нарад є важні справи. Просимо довгуючих членів вирівнати вкладки. — В. Комар, предс.; В. Мандій, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Трикартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 15. жовтня, в парохіяльній салі, 74 Геріс Еве., в годині 1. пополудні точно. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження. Також будуть звіти уряду і контролі за третій квартал. — І. Околіта, предс.; Т. Лаба, кас.; І. Кокольський, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 15. жовтня, в годині 2. пополудні, в звичайнім місци. Уряд просить членів явитися на збори, бо будуть важні справи до полагодження. — За уряд: Ю. Загвоцький, пр.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. жовтня, в гали церковній, в годині 5. точно. Просимо членкиць явитися на означений час, бо будуть важні справи до вирішення. Просимо принести ті тикети, що ви розібрали. Просимо приєднувати нових членів до Союзу і Сестрицтва. — За уряд: Евдокія Геруля, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Збори філядельфійських відділів У. Н. Союзу.

В неділю дня 1. жовтня б. р. відбулись чергові наради злучених відділів У. Н. С. м. Філядельфії, в яких взяли участь представники 12 відділів. На зборах обговорено та вирішено такі справи:

1) **Членство в Допомоговім Комітеті.** Приявні відділові урядники ствердили, що є обовязком кожного відділу У. Н. С. стати негайно членом Українського Американського Допомогового Комітету, щоби помогти йому виконати велике завдання помочі українським жертвам війни. Щоби навіть найменші відділи, які не мають власної каси, були заступлені в Допомоговім Комітеті, рішено заплатити вкладку за ці відділи з каси злучених відділів та вислати її зараз до:

UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
847 NORTH FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23, PA.

Рівнож вложено на всі відділи обовязок переводити збірку на допомогову акцію, приєднувати спомагаючих членів та взяти масову участь на вічу дня 29. б. м., яке скликає в цій справі Комітет Злучених Організацій м. Філяделфії.

2) **Створення жіного відділу.** На піддержання організаційної праці нового жіночого відділу у Філядельфії ч. 397, імени Княгині Ольги, передано цьому відділови з каси злучених відділів суму $15.

Секретарка відділу п-ні Олена Штогрин заявила, що відділ приймає цей дар з подякою, бо він означає кооперативну працю Союзової сімї і [illegible] шого членства.

Дотепер відділ приєднав 29 членів та має багато нових аплікацій.

3) **Ювилей Товариства Горожан.** Збори рішили взяти масову участь у святі 35-літнього існування Товариства Українсько Американських Горожан, в неділю, дня 22 ц. м., та дати своє оголошення до ювилейної книги.

4) **Організаційні справи.** Зо звітів філядельфійських відділів виходить, що деякі відділи вже перейшли назначену їм квоту, але округ ще своєї квоти нових членів не осягнув. По вичерпуючій дискусії рішено припоручити головному контрольорови порозумітись з головним урядом У. Н. С. та повести [illegible]ри-місячну кампанію за приєднування нових членів. Впродовж кампанії екзекутива злучених відділів буде урядувати кожного четверга в домі Горожан при 847 Норт Френклин вулиці та приймати зголошення нових членів.

За Злучені Відділи У. Н. Союзу [illegible] Філядельфії:

Д-р Волод. Галан, предс.
С. Чорномаз, касієр
С. Слободян, секретар

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 15. жовтня, зараз по Сл. Божій, де звичайно. Просимо членів приходити на збори. — Секр.

БАЛЯДА

(Народня пісня з Волкового, середнянської околиці, Карпатська Україна.

Ой ходила дівчинонька
  В ліс на калину;
Як ходила, так ходила
  Сім літ і годину.

Ой чого ти, біла дівко,
  По тім лісі ходиш?
Ачей же ти, біле дівча,
  Того хлопця любиш.

Якби його не любила,
  То яб не ходила,
Долів тими долинами
  В чужий край не плила.

Із суботи на неділю
  Новина ся стала,
Молодая дівчинонька
  Хлопця зчарувала.

Як го мала зчарувати,
  Кликала до хати:
„Ходи, ходи, білий хлопче,
  Щось ти маю дати".

Прийшов, прийшов, красний хлопець
  Тай став на порозі.
Вона йому чари ладить
  В пшеничнім пирозі.

Ув одному ізладила
  На суху калину,
А в другому ізварила
  Сліпую гадину.

Іде синок до домоньку,
  Мамка ся питає:
„А де-ж тобі, милий хлопче,
  Краса пропадає?

„Чи ти, хлопче, із коня впав,
  Чи ти хлопче вбився,
Чи ти хлопче від дівчини
  Чарів тих напився?"

„Ні я, мамко, із коня впав,
  Ні я, мамко, вбився,
Лиш я, мамко, від дівчини
  Чарів тих напився.

Та дай мені, мамко мила,
  Біленькеє шмаття,
Та йди, та йди, тай позови
  Мої рідні братя!"

Прийшли, прийшли рідні браття,
  На порозі стали.
„Близче, близче, рідні браття,
  Ви мої ласкаві!

„Близче, близче, рідні браття,
  Буду вам казати,
Котрий любить білу дівку,
  Най не йде до хати.

„Вона любить говорити,
  Любить гарувати,
Вона хоче младі часи
  Ваші зчарувати".

„Та дай мені, моя мамко,
  Біленьку парульку,
Та йди, та йди, та позови
  Біленьку матушку!"

„Близче, близче, біла дівко,
  Буду ти казати,
Щось зробила, то відроби
  Бо мушу вмирати".

„Не відроблю, білий хлопче,
  Не мож відробити,
Щоби ти знав, білий хлопче,
  Як по дві любити".

Ідуть дівки із мандрівки
  Та в музику грають,
Молодого легіника
  До гробу прощають.

„Пусти мене, моя мати,
  Тіло увидіти;
Чи румяний, чи веселий,
  Чи булоб з ким жити?"

„Не пущу тя біла дівко
  Тіло увидіти;
І румяний і веселий,
  Лиш було з ним жити".

Яка рожа невеличка
  Виросла з городця,
Така дівка молоденька
  Зчарувала хлопця.

А ви, хлопці молоденькі,
  Знайте, як любити,
Бо дівчина вас зчарує,
  Пізно буде бити.

(Записано від: Миколи Фетки і від Михайла Лаври із села Волкове, околиця Середнє. Записав Андрій Шницер. Передруковано з Амер. Р. Вестніка).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,

ТАРЗАН, ч. 1056. Страшна правда.

Тарзан виліз на гзимс одного будинку, а потім скочив на хребет слона.

Він схопив одну дівчину й з нею вернувся на будинок.

Потім вернувся на хребет слона. Тимчасом на місцевій радіовій стації говорили:

„По місті ходять дикі звірі. Це не наїзд марсіян. Це правда. Жива правда. Сумнів може вас коштувати життя".